

Elena Escolano Rodríguez (2014) Consolidated Edition of ISBD, International Standard Bibliographic Description: A Standard to Trust, a Quality Brand, Cataloging & Classification Quarterly, 52:8, 835-854
<https://doi.org/10.1080/01639374.2014.920943>

(Pastaba. Straipsnis prieinamas *EBSCO Publishing* duomenų bazėje)

Elena Escolano Rodríguez 2017 m. gavo IFLA apdovanojimą už ypatingus nuopelnus rengiant, peržiūrint ir tarptautiniu mastu plėtojant IFLA katalogavimo ir bibliografinės apskaitos standartus. Paskutiniu metu IFLA standartai įgauna „antrą“ kvėpavimą: išaugo jų patikimumas ir svarba bibliografinio universumo plėtros veikloje. Jų išskirtiniai požymiai yra laisva prieiga ir nekomercinis taikymas. Ypatingos svarbos yra 2011 m. paskelbta Tarptautinio standartinio bibliografinio aprašo (ISBD) jungtinė laida, viename dokumente suvienijusi anksčiau taikytus specializuotus ISBD. Straipsnyje aptariama ISBD svarba pasitikėjimo, ekonomiškumo, pritaikymo dabarties ir ateities katalogams bei semantiniam saitynui atžvilgiu.

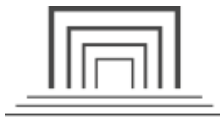
„<...> Jungtinė ISBD laida naudinga bibliotekoms, kurios siekia ir yra pajėgios savo kataloguose esančią informaciją pritaikyti semantiniam saitynui, neprarasdamos šios informacijos kokybės ir tikslumo.“

„Jungtinė ISBD laida yra standartas, padedantis bibliotekų ekspertams teikti kokybiškus ir sustruktūrintus metaduomenis, būtinus informacijai rasti ir ištekliams identifikuoti. Tai informacijos patikimumą garantuojantis IFLA rinkoženklis <...>.“

„Informacijos pobūdis priklauso nuo to, koku šaltiniu remiantis ji įrašoma. Nuo to labai priklauso taip pat ir identifikavimo tikslumas. Ištekliaus aprašymas nėra tikslus mokslas (kartais gali būti interpretuojamas kaip menas), tačiau jis remiasi standartu, kuris padeda nuspręsti, iš kur imti aprašymui reikalingą informaciją, kokia informacija būtina ir kaip ji turi būti įrašoma. Šia prasme standartas gali būti laikomas sutarimu dėl informacijos šaltinių.“

„<...> vienas iš svarbiausių tikslų yra išlaikyti standarto [ISBD] naudotojų (katalogavimo institucijų, bibliotekų, leidėjų ir kt.) pasitikėjimą:

- Suteikiant jiems galimybę taikyti standartą neatsižvelgiant į jų technologines galimybes bei tobulinti savo katalogus neatsisakant įgytos patirties ir minimaliomis išlaidomis;
- Gauti ekonominę naudą pakartotinai panaudojant informaciją ir darant ją funkciškai suderinamą naujoje aplinkoje;
- Suteikiant jiems galimybę pasirinkti standarto išsamumo lygmenis atsižvelgiant į turimus žmogiškuosius ir ekonominius išteklius <...>“.

„<...> informacijos teikimas taikant ISBD gali būti traktuojamas kaip reikalaujantis daugiau išlaidų negu vadovaujantis kitais standartais, nes taikant ISBD būtinos profesionalios žinios, o atsižvelgiant į taikomą išsamumo lygmenį, gali prireikti ir specializuotų profesionalių žinių, tačiau būtent tai ir gali pasiūlyti mūsų profesija; be to, tai suteikia pridėjamąją vertę. Pavyzdžiui, dėl nekokybiškos aprašomosios informacijos arba taikomo nepakankamo išsamumo lygmens švaistomos lėšos dublikatų skaitmeninimui, lygiai kaip ir nuostolinga laikyti dublikatus lentynose. Tačiau savo kainą turi ir vartotojo nusivylimas, kai jis, manydamas suradęs skirtingus išteklius, suvokia, jog tai yra vienas ir tas pats išteklius <...>. Neturėdami pasitikėjimo, nebūsime veiksmingi ir prarasime profesinę misiją.“

„Visuotinį ISBD pobūdį galima apžvelgti daugeliu aspektų. Būdamas tarptautiniu standartu, ISBD leidžia identifikuoti visus bet kurioje šalyje publikuotus išteklius, t. y. jis nepriklauso nuo kultūrinio konteksto. Jis naudingas ekonomiškai, nes užtikrina nuoseklumą visuotiniu mastu dalijantis bibliografinė informacija ir pakartotinai ją panaudojant. <...> Tai ypač svarbu naujos kartos katalogams: kuo aukštesnis aprašo visuotinumą lygmuo, tuo mažiau nenuoseklumo, atsirandančio dėl taikomų taisyklių, naudojamų žodynų ir vartojamų kalbų įvairumo elektroniniuose kataloguose.“

„ISBD standartas nėra katalogavimo taisyklės, nes jis yra neutralus kultūrinio požiūriu (katalogavimo taisyklės atspindi kultūrinę bendruomenės sanklodą). ISBD turėtų būti traktuojamas kaip tarptautinė sutartis, į kurios nuostatas būtų atsižvelgiama rengiant taisykles.“

„ISBD žodynas, kuris naudojamas 0 srities turinio formos ir priemonės tipo kategorijoms įrašyti, RDF¹ teikiamas kaip kontroliuojamas žodynas. Šis žodynas gali būti išplėstas ir pritaikytas galimiems ateities ištekliams <...>.“

---

¹ Semantinio saityno standarte „Išteklių aprašo modelis“ (*Resource Description Framework*) (vertėjo pastaba).